

STANDARDY OCHRONY DZIECI
W DOMACH REKOLEKCYJNYCH I MISYJNYCH
MISJONARZY KRWI CHRYSYTA

Do użytku wewnętrznego

„Standardy ochrony dzieci w domach rekolekcyjnych oraz innych domach przyjmujących dzieci i/lub osoby bezbronne” został przygotowany w ramach projektu COD „Standardy ochrony dzieci w Kościele katolickim w Polsce”.

(Zostały one dostosowane do realiów domów rekolekcyjnych i misyjnych Misjonarzy Krwi Chrystusa.)

Koordinacja projektu: Ewa Kusz

Opracowanie: Ks. Wojciech Rzeszowski, S. Renata Bociarska, S. Anna Pietrusiewicz, S. Joanna Musiał, S. Anna Tarkowska, Małgorzata Pabis.

Redakcja: Małgorzata Terlikowska

Redakcja techniczna: Jacek Zaryczny

Do użytku wewnętrznego

Kraków 2024

Centrum Ochrony Dziecka 31–501 Kraków,
ul. Kopernika 26

Preambuła

Opieka nad dziećmi zawsze musi być związana z troską o ich integralny i pełny rozwój,

dobro duchowe, psychiczne i fizyczne. Przyrodzona i niezbywalna godność człowieka, objawiona w prawie Bożym i strzeżona zarówno przez prawo kościelne, jak i państwowe, winna stanowić źródło i gwarancję bezpieczeństwa każdej osoby przebywającej w naszej placówce. Szczególna troska należy się dzieciom, osobom bezbronny i chorym, które chcemy wspierać i chronić przed każdym złem.

Niniejszy dokument określa normy i zasady sprzyjające budowaniu środowiska bezpiecznego i przyjaznego dzieciom, osobom z niepełnosprawnością i dorosłym bezbronny, a jednocześnie pozwalającego na monitorowanie i eliminowanie wszelkich zagrożeń względem dobra duchowego, psychicznego i fizycznego osób przebywających w naszym ośrodku. Bezpieczeństwo i ochrona przed wszelkimi formami przemocy, a zwłaszcza naruszanie nietykalności cielesnej, jest szczególnym przedmiotem troski wszystkich pracowników naszego domu.

Opisane w dokumencie standardy ochrony dzieci opierają się zarówno na aktualnym ustawodawstwie prawa państwowego, m.in. wynikającym z Ustawy z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz właściwych dla ochrony dzieci norm Kodeksu karnego, jak i aktualnych normach i przepisach prawa kościelnego.

W placówce w sposób kompleksowy i systemowy podjęto wdrażanie standardów ochrony dzieci i osób bezbronnych poprzez opracowanie i wprowadzenie w życie systemu ich ochrony przed krzywdzeniem. Zawierają one wytyczne dotyczące tego, jak przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci, jak tworzyć środowisko przyjazne i bezpieczne oraz jakie kroki należy podjąć w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa dzieci. Ustanowienie standardów ochrony dzieci i osób bezbronnych przed krzywdzeniem jest

komunikatem zarówno dla personelu, jak i dla dzieci oraz ich rodziców/opiekunów, że w codziennej pracy placówki respektowane są wartości, które gwarantują bezpieczeństwo oraz fundamentalne prawa przynależne każdemu człowiekowi.

Objaśnienia terminów

Na potrzeby tego dokumentu zostało doprecyzowane znaczenie poniższych pojęć:

Przemoc wobec dziecka – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste dziecka, w szczególności narażające je na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające jego godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jego zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy.

Dziecko – każda osoba poniżej 18 roku życia.

Przełożony – osoba mianowana przez kościelny organ prowadzący, odpowiedzialna za bieżącą działalność instytucji i zatrudnionych w niej pracowników.

Pracownik – osoba zatrudniona w domu rekolekcyjnym na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.

Wolontariusz, praktykant, stażysta – osoby realizujące zadania określone stosownym porozumieniem/umową w domu rekolekcyjnym.

Krzywdzenie dziecka – każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.

Przestępstwo na szkodę dziecka – na szkodę dzieci mogą być popełnione wszystkie przestępstwa, jakie mogą być popełnione

przeciwko osobom dorosłym, a dodatkowo przestępstwa, które mogą być popełnione wyłącznie przeciwko dzieciom (np. wykorzystywanie seksualne z art. 200 Kodeksu karnego). Z uwagi na specyfikę obiektów turystycznych, w których łatwo można uzyskać możliwość odosobnienia, przestępstwami, do których najczęściej może dojść na ich terenie, będą przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, w szczególności zgwałcenie (art. 197 k.k.), seksualne wykorzystanie niepoczytalności i bezradności (art. 198 k.k.), seksualne wykorzystanie zależności lub krytycznego położenia (art. 199 k.k.), seksualne wykorzystanie osoby poniżej 15. roku życia (art. 200 k.k.), grooming (uwiedzenie dziecka za pomocą środków porozumiewania się na odległość – art. 200a k.k.).

Przemoc fizyczna wobec dziecka – każda forma fizycznego przymusu lub przemocy ze strony rodzica lub opiekuna, czyli osoby odpowiedzialnej za dziecko, która prowadzi do urazu fizycznego lub psychicznego albo wiąże się z ryzykiem takiego urazu.

Przemoc psychiczna (emocjonalna) wobec dziecka – niefizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a rodzicem lub opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania.

Cyberprzemoc – wszelka przemoc z użyciem technologii informacyjnych i komunikacyjnych – komunikatorów, czatów, stron internetowych, mediów społecznościowych, blogów, SMS-ów, MMS-ów. Może mieć formę wulgarnych wiadomości, obraźliwych komentarzy (hejt, trolling), rozpowszechniania zdjęć ukazujących dziecko w niekorzystnym świetle, zastraszania, śledzenia (cyberstalking), ujawniania tajemnic (outing) itp.

Wykorzystanie seksualne – wciąganie dziecka w sferę aktywności seksualnej, nieadekwatnej do jego etapu rozwojowego, w sferę działań, których ono nie rozumie i nie jest w stanie zaakceptować i które naruszają jednocześnie normy prawne i społeczne.

Przemoc rówieśnicza – zjawisko polegające na agresywnym i celowym dręczeniu, nękaniu czy prześladowaniu jednego lub kilku rówieśników w celu wywarcia na nich presji lub zadawania

cierpienia. Może ona przybierać różne formy: fizyczna (uderzenia, pobicia, szarpanie, rzucanie przedmiotami); werbalna (wyzwiska, dogadywanie, ośmieszanie, oczernianie, grożenie); elektroniczna (wysyłanie złośliwych i obraźliwych wiadomości, publikowanie ubliżających wpisów w Internecie lub ośmieszających materiałów video; relacyjna (wykluczanie z grupy, ignorowanie, negatywne nastawianie innych); materialna (kradzieże i różne wymuszenia, niszczenie rzeczy osobistych); seksualna – fizyczna i werbalna (wulgarnie określenia płci lub części ciała, niepożądany dotyk intymnych części ciała, seksualne aluzje i gesty, ściąganie komuś części ubrań, uporczywe przyglądanie się, robienie niechcianych zdjęć, obnażanie się, napastowanie i wymuszanie czynności seksualnych).

Osoba odpowiedzialna za politykę ochrony wdrażająca standardy ochrony dzieci –

wyznaczona osoba sprawująca nadzór nad prawidłowym stosowaniem standardów ochrony dzieci oraz ich aktualności.

Osoba odpowiedzialna za ochronę dziecka – członek kadry lub inna wyznaczona osoba odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń dotyczących zagrożenia dobru dziecka lub jego krzywdy i podejmowanie interwencji. W przypadku nieobecności inna osoba wskazana do zastępstwa na tym stanowisku.

Osoba odpowiedzialna za udzielanie wsparcia dziecku – członek kadry lub inna wyznaczona osoba odpowiedzialna za udzielenie wsparcia dziecku.

Dane osobowe dziecka – wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka, w tym jego imię i nazwisko, wizerunek.

Delegat biskupa/wyższego przełożonego ds. ochrony dzieci – osoba wyznaczona przez właściwego przełożonego w danej diecezji lub kongregacji zakonnej do przyjmowania zgłoszeń i dokonania wstępnego rozeznania w sprawie domniemanego wykorzystania seksualnego.

Rejestr interwencji – dokumentacja zawierająca rejestr ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających

dobru dziecka uwzględniający informacje o zgłoszeniu ze wskazaniem osoby zgłaszającej, osoby podejrzewanej o krzywdzenie (opiekun, członek personelu, inne dziecko, inna osoba), rodzaju podjętej interwencji (zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa, wnioski o wgląd w sytuację rodziny, wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”), daty interwencji oraz dokumenty wytworzone podczas interwencji (m.in. notatki służbowe, karty interwencji, kopie zawiadomień/wniosków wysyłanych do właściwych służb).

Cele standardów ochrony dzieci

Standardy ochrony dzieci mają na celu:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i ustalenie procedur udzielania im wsparcia;
- zapewnienie personelowi niezbędnych informacji i kompetencji, aby umożliwić im wywiązanie się z obowiązków w zakresie dbałości o dobro dzieci i ich ochronę;
- zapewnienie dzieciom oraz ich rodzicom lub opiekunom niezbędnych informacji na temat zasad obowiązujących w placówce oraz możliwości uzyskania wsparcia w sytuacji krzywdzenia;
- informowanie dzieci, rodziców lub opiekunów o zaangażowaniu domu rekolekcyjnego w ochronę dzieci i zaproszenie ich do współpracy w budowaniu bezpiecznego środowiska.

Polityka bezpieczeństwa

(Stworzenie i zachowanie bezpiecznego środowiska w placówce).

- W domu rekolekcyjnym została opracowana i wprowadzona w życie wewnętrzna Polityka ochrony dzieci/bezbronnych osób dorosłych, dotycząca szczegółowych zasad bezpieczeństwa i sposobów ochrony osób przebywających w domu rekolekcyjnym.
- Polityka dotyczy całego personelu (pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy – na wszystkich szczeblach organizacji).

- Organ prowadzący placówki/domy rekolekcyjne, Prowincał Zgromadzenia Misjonarzy Krwi Chrystusa, zatwierdził Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada przełożony domu rekolekcyjnego / domu misyjnego:

.....

- Przełożony domu rekolekcyjnego/misyjnego jest odpowiedzialny za monitoring realizacji Polityki. Może też wyznaczyć do tego inną osobę. Rola, zadania oraz kwalifikacje tej osoby są jasno określone.

- Polityka ochrony dzieci/osób bezbronnych jasno i kompleksowo określa:

- czynniki ryzyka i czynniki chroniące specyficzne dla domów rekolekcyjnych, w których przebywają dzieci i osoby bezbronne;

- zasady bezpiecznej rekrutacji personelu;

- zasady bezpiecznych relacji personel/dorośli – dziecko i dziecko – dziecko;

- zasady ochrony wizerunku i danych osobowych dzieci;

- zasady bezpiecznego korzystania z Internetu i mediów elektronicznych;

- dostosowania organizacyjne i fizyczne zmniejszające ryzyko wystąpienia jakiegokolwiek przemocy (kodeksy zachowań);

- sposób reagowania w organizacji/instytucji na przypadki podejrzenia, że dziecko doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji.

- Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród całego personelu, rodziców i dzieci, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

- Dokumenty opisujące politykę ochrony i bezpieczeństwa są stale dostępne do wglądu dla wszystkich pracowników oraz osób przebywających w domu rekolekcyjnym.

- Dzieci/dorośle osoby bezbronne zostają zaznajomione z zasadami Polityki w sposób dostosowany do ich możliwości rozwojowych i intelektualnych.

1. Przyjmowanie gości

Poinformowanie o obowiązujących standardach ochrony dzieci w domach rekolekcyjnych i innych domach je przyjmujących.

1.1. Grupa zorganizowana (której udostępniamy pomieszczenia lub gdy sami jesteśmy organizatorem)

- W przypadku grupy zorganizowanej opiekę nad dziećmi przebywającymi w obiekcie sprawuje organizator pobytu oraz wyznaczeni przez niego opiekunowie.

- W przypadku grup koedukacyjnych należy zadbać o oddzielne zakwaterowanie chłopców i dziewcząt. Zaleca się, aby opieka nad dziećmi sprawowana była przez osoby tej samej płci.

- Każde dziecko powinno mieć możliwość wykonywania czynności o charakterze intymnym w przystosowanych warunkach, chroniących jego intymność. Gdy z jakiegoś powodu dziecko/osoba bezbronna będzie wymagać wsparcia przy takiej czynności (np. po kontuzji w trakcie zabawy itp.), w pierwszej chwili pomaga opiekun grupy, a w dłuższej perspektywie, w zależności od potrzeby, opiekun lub osoba przygotowana do takiej usługi, najlepiej tej samej płci. Organizator winien zatroszczyć się o to, by rodzic/opiekun prawny dowiedział się o tym fakcie w jak najkrótszym czasie.

- Opiekunowie nie powinni nocować w tym samym pomieszczeniu co dzieci. W sytuacji wymagającej od członka personelu pozostania w nocy w pomieszczeniu z wychowankiem, powinien on o tym fakcie powiadomić kierownika wyjazdu oraz, jeśli to możliwe, rodzica lub opiekuna prawnego wychowanka. Jeśli wyjazd przewiduje noclegi zbiorowe, organizator zawiera informację na ten temat w regulaminie wyjazdu.

- W sytuacjach wyjątkowych (np. młody uczestnik wycieczki boi się zasnąć w nocy i prosi opiekuna, by mu towarzyszył) organizator ocenia, na ile jest możliwe uzyskanie zgody rodzica/opiekuna

prawnego. Jeśli nie ma takiej możliwości, informuje o takiej sytuacji innego opiekuna wycieczki i troszczy się o to, by rodzic jak najszybciej dostał informację o tym, że taka sytuacja miała miejsce.

- Podczas pobytu w domu rekolekcyjnym organizator winien przedstawić oświadczenia rodziców/opiekunów. Rodzice lub opiekunowie prawni mają prawo do kontaktu ze swoim dzieckiem oraz z jego opiekunem (w przypadku organizacji).

1.2. Goście indywidualni

1.2.1. Identyfikacja dzieci

Personel podejmuje wszelkie możliwe kroki zmierzające do przeprowadzenia identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą znajduje się w obiekcie.

Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy:

- Zapytać o tożsamość dziecka oraz o relację dziecka w stosunku do osoby, z którą przybyło do obiektu lub w nim przebywa. W tym celu można poprosić o dokument tożsamości dziecka lub inny dokument potwierdzający, że osoba dorosła ma prawo do sprawowania opieki nad dzieckiem w obiekcie. W przypadku braku dokumentu tożsamości można poprosić o podanie danych dziecka (imię, nazwisko, adres, numer PESEL);

- W przypadku braku dokumentów wskazujących na pokrewieństwo dziecka i osoby dorosłej należy zapytać o tę relację osobę dorosłą oraz dziecko;

- Jeśli osoba dorosła nie jest rodzicem lub opiekunem prawnym dziecka, należy zapytać, czy posiada dokument świadczący o zgodzie rodziców na wspólny wyjazd osoby dorosłej z dzieckiem (np. pisemne oświadczenie);

- Jeśli osoba dorosła nie posiada dokumentu zgody rodziców, należy poprosić o numer telefonu wyżej wymienionych, aby

zadzwoić i potwierdzić przebywanie dziecka w obiekcie z obcą osobą dorosłą za wiedzą i zgodą rodziców/opiekunów prawnych;

- W przypadku braku ustaleń można odmówić przyjęcia.

1.2.2. Procedury przyjmowania dzieci i/lub osób bezbronnych w domu rekolekcyjnym

- Gości przyjmuje się za zgodą przełożonego w przeznaczonych do tego pomieszczeniach. Dzieci przebywają w domu rekolekcyjnym pod opieką rodziców lub opiekunów faktycznych posiadających zgodę opiekunów prawnych.

- Dzieci mogą być przyjmowane samodzielnie w domu rekolekcyjnym na czas określony na podstawie pisemnej zgody opiekunów prawnych.

- Tożsamość dzieci i ich opiekunów potwierdza okazanie odpowiedniego dokumentu lub pisemnej zgody (jak wyżej).

- Osoby przyjmowane są w miejscach dostępnych dla gości.

- Osoby przebywające w domu, korzystające z gościnności, mają zapewnioną bezpieczną przestrzeń formacyjną i wypoczynkową.

- Pracownicy i mieszkańcy domu okazują szacunek, wsparcie, życzliwość i potrzebną pomoc wszystkim gościom.

- W relacjach gości i pracowników obowiązują uprzejmość, przejrzystość, powściągliwość i prostota. Należy przestrzegać zasad obowiązujących w domu rekolekcyjnym.

- Niedopuszczalne jest przebywanie gości w miejscach odosobnionych, wyłączonych z użytkowania lub zarezerwowanych dla innych osób lub celów (np. klauzura zakonna). Spotkania indywidualne odbywają się w bezpiecznej przestrzeni zapewniającej dyskrecję, ale nie przy drzwiach zamkniętych (tym bardziej nigdy na klucz).

- Jeśli placówka umożliwia dostęp do sieci wi-fi, to dzieci korzystają z niej za zgodą opiekunów.

- Publikowanie wizerunku gości korzystających z pobytu w domu możliwe jest przy zachowaniu obowiązujących przepisów RODO.
- Wszelkie uwagi związane z pobytem w domu należy zgłaszać dyrekcji lub wyznaczonej do tego osobie.
- W sytuacji podejrzenia krzywdy, popełnienia przestępstwa lub innych niewłaściwych zachowań za oficjalne zgłoszenie tego faktu odpowiedzialny jest organizator grupy, przełożony, bądź wyznaczona osoba.

2. Procedury dotyczące osób odpowiedzialnych za dom re-kolekcyjny i pracowników.

Osoby odpowiedzialne za dom i wszystkie osoby zaangażowane w bezpośrednią opiekę nad dziećmi są zweryfikowane pod względem kontaktu z dziećmi.

- Wszystkie osoby zaangażowane w funkcjonowanie domu zobowiązane są do zachowania obowiązujących norm zachowania wobec gości i dzieci (wymienionych w kodeksie zachowań).
- Osoby odpowiedzialne za dom przechodzą odpowiednie szkolenia z zakresu ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz zasad interwencji w sytuacji podejrzenia zaistnienia przestępstwa.

2.1. Weryfikacja, delegowanie i edukacja osób pracujących z dziećmi/osobami bezbronnymi

Weryfikacja przewidziana prawem dotyczy odpowiedzialnych za dom, delegowanych do posługi opiekuńczo-wychowawczej oraz innych osób zatrudnianych w dziele mających kontakt z dziećmi. W celu weryfikacji wymagane jest:

- Przedłożenie przełożonemu przy przyjmowaniu posługi lub pracy (zatrudnianych od dn. 15 lutego 2024 r.) zaświadczenia o niekaralności (w tym głównie, jeśli chodzi o przestępstwa

określone w art. 189a k.k. – handel ludźmi, art. 207 k.k. – znęcanie oraz w ustawie z dn. 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii) – por. art. 21. 3 Ustawy;

- Sprawdzenie przez przełożonego, czy osoba przyjmowana do dzieła (od dn. 15 lutego 2024 r.) figuruje w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym;

- Osoby zatrudnione i posługujące w domu wcześniej (przed 15 lutego 2024 r.) oraz te, które nie pełnią funkcji wychowawczych wśród dzieci, należy prosić o podpisanie oświadczenia, że nie były skazane za przestępstwa związane z przemocą i przestępstwa przeciwko wolności seksualnej w stosunku do dzieci;

- Osoby, które w ostatnich dwudziestu latach mieszkały poza Polską, są zobowiązane do przedłożenia informacji z rejestrów karnych tych państw (por. art. 21. 5-6 Ustawy), w których przebywały, lub kartę karną bądź odpowiednie oświadczenie, jeśli w prawie tych państw takie regulacje nie występują, według wzoru (przykładowe oświadczenia znajdują się Załącznikach).

Przeszkolenie posługujących w domu rekolekcyjnym obowiązuje:

- Przy przyjmowaniu do pracy/wolontariatu szkolenie ma charakter informacyjny. Należy wtedy jasno ustalić, jaką wiedzę powinni posiadać pracownicy, a jaką wolontariusze z zakresu:

- własnej kompetencji emocjonalnej i społecznej;
- komunikacji i rozwiązywania konfliktów;
- strategii działania sprawców wykorzystywania seksualnego w instytucjach i różnych form przemocy;
- konsekwencji doświadczanej przemocy;
- czynów karalnych według aktualnego ustawodawstwa.

Realizuje się to na podstawie odpowiedniego wywiadu przy pomocy kwestionariusza własnego domu oraz rozmowy instruktażowej z odpowiedzialnym za dzieło.

- Obowiązujący zakres szkoleń w temacie ochrony dzieci i osób bezbronnych oraz prowadzący szkolenia:

➤ wszystkie osoby posługujące w danym domu, niezależnie od formy zatrudnienia, w tym i te, które nie podejmują pracy wychowawczej, zobowiązane są do szkoleń na temat:

- przyjętych standardów w domu – kodeks zachowań, procedury i inne zagadnienia z tym związane. Jest to szkolenie przeprowadzone przed przyjęciem do pracy;
- w aktualnej sytuacji – należy uzupełnić szkolenia również wobec tych, którzy nie przeszli takiego szkolenia;
- w sytuacji, w której zmieniają się zasady w danym miejscu, należy je przedstawić wszystkim już pracującym.

Ten zakres szkoleń może prowadzić osoba odpowiedzialna w danej placówce za prewencję.

• Pracownicy i wolontariusze pełniący funkcje opiekuńczo-wychowawcze w domu rekolekcyjnym dodatkowo zobowiązani są odbyć następujące szkolenia:

➤ Treść szkolenia:

- rodzaje przemocy (w tym przemoc rówieśnicza);
- jak rozpoznać symptomy przemocy (w tym wykorzystania seksualnego);
- strategie działania sprawców przemocy (w tym przemocy seksualnej);
- jak rozmawiać z dzieckiem/nastolatkiem/osobą bezbronną na temat krzywdy;
- zagrożenia i ochrona przed szkodliwymi treściami w Internecie;
- dodatkowe, obowiązkowe w danej placówce/miejscu duszpasterskim.

• Każda z osoba pracująca z dziećmi i młodzieżą powinna mieć zaświadczenie o tym, że takie szkolenie ukończyła.

- Można skorzystać z pomocy e-learningowych szkoleń COD dla dorosłych i młodych liderów zakończonych egzaminem i certyfikatem.

- Ten rodzaj szkolenia prowadzą osoby odpowiednio do tego przygotowane i posiadające delegację swoich przełożonych do pełnienia takich zadań.

- Każda osoba pracująca z dziećmi co dwa lata uczestniczy w jednodniowym szkoleniu z zakresu prewencji. Treść tych szkoleń przygotowana jest przez osobę odpowiedzialną w diecezji/zakonie za prewencję, ewentualnie jest wskazana przez odpowiedzialny zespół za prewencję w Kościele w Polsce.

- Osoby odpowiedzialne w konkretnym miejscu/placówce za prewencję poza wspomnianą wyżej wiedzą, powinny mieć także tę na temat:

- budowania systemu prewencji zgodnego z wymogami Kościoła i ustaw państwowych (obecnie tzw. Ustawy Kamilka i Krajowego Planu Przeciwdziałania Przestępstwom Przeciwko Wolności Seksualnej i Obyczajności na Szkodę Małoletnich na lata 2023-2026);
- podstawowych procedur prawnych (kanonicznych i prawno-karnych);
- czynników ryzyka i czynników ochronnych w domu rekolekcyjnym;
- placówek pomocowych w danym środowisku;
- inne, ustalone dla danego środowiska.

- Za szkolenie tych osób odpowiada osoba odpowiedzialna za prewencję w danej diecezji/zakonie. Na szkolenia zaprasza osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

- Każda osoba przed wyznaczeniem jej na odpowiedzialną za prewencję w danej placówce powinna przejść szkolenie z ww. tematów.

- Osoby odpowiedzialne za prewencję w danej placówce uczestniczą raz w roku w spotkaniu odpowiedzialnych za prewencję w danym zakonie/diecezji.

3. Sposób reagowania na oskarżenia lub niewłaściwe zachowania

3.1. Wiedza o tym, jakie zachowania są już krzywdą, a jakie niewłaściwym zachowaniem

- Dziecko może zostać pokrzywdzone każdym rodzajem przestępstwa, jednak najczęściej w kontekście przestępczości na szkodę dzieci wskazuje się na przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu, wolności seksualnej i obyczajności, przeciwko rodzinie i opiece, czci i nieetykalności cielesnej oraz przestępstwa przeciwko wolności. Niniejsze zasady koncentrują się na ochronie dzieci przed wykorzystaniem seksualnym, z którym powiązane są takie zjawiska jak: wykorzystanie fizyczne, wykorzystanie psychiczne, cyberprzemoc, zaniedbanie.

- Odrębną kategorią są niewłaściwe zachowania, do których w domach rekolekcyjnych możemy zaliczyć:

- pojawienie się gościa w obiekcie z dzieckiem, z którym wcześniej nie meldował się w recepcji;
- wynajęcie pokoju z dzieckiem, w którym jest mniej łóżek niż meldowanych osób, np. łóżko małżeńskie;
- przyjscie dziecka do obiektu późnym wieczorem lub w czasie, w którym powinno być ono w szkole;
- ubiór dziecka nieodpowiedni do pogody albo nieadekwatny względem osoby dorosłej, z którą przyjechało do obiektu;
- zachowanie osoby dorosłej wobec dziecka w sposób nacechowany seksualnie, a relacja między osobą dorosłą a dzieckiem nie wydaje się naturalna i opiekuńcza;
- w pokoju, w którym osoba dorosła zameldowała się tylko z dzieckiem, znajdują się prezerwatywy;
- dziecko przez dłuższy czas jest pozostawione w pokoju bez opieki lub nie wychodzi z niego;
- utrwalanie wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie) bez pisemnej jego zgody i zgody jego rodzica czy opiekuna.

3.2. Zasady postępowania w sytuacji domniemanej krzywdy lub niewłaściwego postępowania (ad intra)

- Każdy członek personelu domu rekolekcyjnego/noclegowego, który został poinformowany o podejrzeniu przemocy wobec dziecka, jest zobowiązany do podjęcia adekwatnych działań zgodnie z niniejszą procedurą.

- Wiadomość o doznanej przez dziecko krzywdzie może pochodzić z różnych źródeł: nigdy nie wolno jej lekceważyć, zawsze trzeba ją weryfikować i próbować wyjaśnić.

- Należy pamiętać, że:

- osoba, która jako pierwsza dowiaduje się o zaistnieniu potencjalnego przypadku krzywdzenia dziecka, powinna go z uwagą wysłuchać, ale nie jest upoważniona do wydawania decyzji i osądów; jest to zadanie organów oraz instytucji, do których sprawa zostanie skierowana;

- każdy z pracowników, który podejrzewa krzywdę na szkodę dziecka, ma obowiązek zgłoszenia tego faktu przełożonemu lub osobie przez niego wyznaczonej;

- wszystkie podejrzenia i zarzuty powinny być traktowane poważnie i trzeba na nie reagować zgodnie z procedurami przewidzianymi w niniejszym dokumencie, wynikającymi z prawa kanonicznego i państwowego oraz współpracować z właściwymi organami państwowymi i kościelnymi w zakresie ich kompetencji.

Rozmowa z osobą zgłaszającą krzywdę, jeśli jest nią osoba pokrzywdzona:

Pierwszym celem rozmowy winno być danie poczucia wsparcia i bezpieczeństwa oraz zrozumienia osobie skrzywdzonej, a jednocześnie, na miarę możliwości, pozyskanie informacji o faktycznych lub prawdopodobnych okolicznościach zaistnienia niewłaściwej sytuacji.

Prowadząc rozmowę z osobą poszkodowaną, trzeba pamiętać, by:

- Zachować spokój, szacunek i empatię w stosunku do osoby zgłaszającej;
- Nastawić się głównie na aktywne i wspierające słuchanie;
- Nie okazywać wątpliwości co do wiarygodności osoby lub jej wypowiedzi;
- Nie zadawać zbędnych pytań i nie domagać się szczegółów (zwłaszcza natury intymnej), jeśli sama osoba pokrzywdzona o tym nie opowiada;
- Dostosować się do rytmu i poziomu otwarcia osoby pokrzywdzonej, nie przymuszać jej do mówienia, nie przyspieszać i nie sugerować niczego własnymi pytaniami;
- Nie obiecywać jej tego, czego nie będziemy mogli zrobić, a co może nam utrudnić udzielenie pomocy (np. zachowania rozmowy w tajemnicy);
- Zapewnić o naszym wsparciu i pomocy także po zakończeniu rozmowy;
- Omówić ogólnie możliwości dalszej współpracy oraz form kontaktu.

Jeśli zgłoszenia dokonuje osoba inna niż poszkodowana (świadek zdarzenia, powiernik osoby skrzywdzonej, inny członek danej grupy), która ma wiedzę o zaistniałych wydarzeniach, należy skoncentrować się na ustaleniu faktów, okoliczności zdarzenia i osób biorących w nim udział.

- Fakt zgłoszenia musi zostać udokumentowany sporządzeniem notatki służbowej, w której na miarę możliwości zostaną określone podstawowe informacje, takie jak: imię i nazwisko zgłaszającego i jego dane teleadresowe, data czynu lub okres, w jakim do niego doszło, imię i nazwisko oraz wiek pokrzywdzonego i domniemanego sprawcy, zwięzły opis wyrządzonej krzywdy. Notatka służbowa winna być podpisana przez sporządzającego oraz przez osobę zgłaszającą.

- Jeżeli istnieje podejrzenie, iż osobą odpowiedzialną za przemoc, w tym przemoc seksualną wobec dziecka jest osoba związana z placówką – domem rekolekcyjnym, należy wówczas na czas przeprowadzania postępowania wyjaśniającego odsunąć taką osobę od pełnienia obowiązków wymagających kontaktów z dziećmi, nie narażając jej na utratę reputacji.

- W zależności od okoliczności procedowanie dalszego trybu postępowania wyjaśniającego i prewencyjnego spoczywa na osobach odpowiedzialnych za daną grupę lub ośrodek, stosownie do posiadanych kompetencji. Styl reagowania winien być zawsze dostosowany do aktualnych potrzeb, zwłaszcza osoby pokrzywdzonej, a także musi uwzględniać nie tylko normy opisane w niniejszych standardach, ale również i normy prawa państwowego i kościelnego z właściwymi organami w zakresie ich kompetencji.

4. Zasady zgłaszania

- Jeśli z doniesienia wynika, że krzywda została popełniona na terenie obiektu może się powtórzyć w najbliższym czasie, to przełożony lub osoba przez niego wyznaczona winien/winna wezwać policję, a następnie podejmować kolejne czynności. Jeśli drobna zwłoka nie zagraża bezpieczeństwu osoby skrzywdzonej, można dokonać zgłoszenia za pośrednictwem innych osób.

- W przypadku, gdy osoba skrzywdzona jest uczestnikiem zorganizowanej grupy korzystającej z usług obiektu/domu rekolekcyjnego, wówczas o fakcie krzywdy informuje się osobę odpowiedzialną, pod której opieką ona się znajduje. W kompetencji tej osoby leży podjęcie dalszych czynności i zgłoszeń. Fakt zgłoszenia powinien być udokumentowany w notatce służbowej. Osoba przyjmująca zgłoszenie ma obowiązek uruchomić oficjalną procedurę działania prewencyjnego, w pierwszej kolejności zgłaszając problem do osób odpowiedzialnych za daną grupę lub ośrodek, w którym osoba pokrzywdzona przebywa.

- Jeśli dziecko jest pod opieką osoby dorosłej, wówczas jej obowiązkiem jest uruchomienie procedur interwencyjnych. W obu wyżej wymienionych przypadkach jest to zasada, jeżeli opiekunowie nie są wskazani jako sprawcy.

- Po przeprowadzeniu rozmowy na temat zaistnienia ewentualnej krzywdy należy działać bez zwłoki, zgodnie z opisaną procedurą.

- Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa kościelnego, należy zwrócić się do delegata diecezji lub prowincji miejsca, któremu podlega podejrzany. Na tę okoliczność należy sporządzić oświadczenie o oficjalnym potwierdzeniu przyjęcia zgłoszenia przez delegata.

- Jeśli krzywda nosiła znamiona przestępstwa w rozumieniu prawa państwowego, należy bezzwłocznie powiadomić stosowne organy (policja lub prokuratura). Może to uczynić osoba do tego wyznaczona w domu rekolekcyjnym, organizator grupy. Jeśli natomiast w diecezjach i zakonach jest taka praktyka, to zgłaszającym prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa przeciwko dziecku może być też delegat biskupa/wyższego przełożonego, stąd należy poinformować go niezwłocznie o zaistniałej krzywdzie, także w sytuacjach niejasnych i budzących wątpliwości. Pierwszym odpowiedzialnym za formalne zgłoszenie lub koordynację tego faktu jest zawsze organizator danej grupy.

- Dokumentacja postępowań wyjaśniających zgłoszenia lub podejrzenia dotyczące aktów przemocy albo wykorzystania dziecka powinna być przechowywana w archiwum tajnym właściwego podmiotu zarządzającego jako informacja niejawna.

- Do dokumentacji dołącza się oświadczenie uzyskane od organizatora pobytu danej grupy potwierdzające, że posiada wszelkie zgody wymagane na wyjazd z dziećmi. Wzór takiego oświadczenia znajduje się w Załącznikach.

- W sytuacji ujawnienia krzywdy zarządca obiektu zobowiązuje się udostępnić odrębne pomieszczenie dla osoby

pokrzywdzonej oraz listę miejsc, w których można uzyskać pomoc psychologiczną lub prawną.

- Zarządca budynku zobowiązuje się udzielić wsparcia pokrzywdzonym poprzez pomoc duszpasterską lub psychologiczną, gdy doszło do ujawnienia krzywdy w trakcie organizowanych przez niego spotkań/rekolekcji.

4.1. Procedura postępowania w przypadku niewłaściwego zachowania

- Informacja o standardach funkcjonowania i ochronie dzieci (w wersji pełnej i skróconej dla dzieci) znajduje się na stronie internetowej placówki oraz w publicznym miejscu wewnątrz obiektu, aby każdy mógł się z nią zapoznać.

- Zgodnie z regulaminem domu na pobyt dziecka w domu rekolekcyjnym należy uzyskać pisemną zgodę rodziców/opiekunów prawnych, po uprzednim zapoznaniu ich z ramowym planem działania i zasadami organizacji.

- W przypadku ujawnienia niewłaściwego zachowania należy porozmawiać z osobą, która dopuściła się tego czynu, i wyjaśnić, że na terenie obiektu/domu rekolekcyjnego obowiązuje kodeks zachowań, który ma zapewnić dzieciom i osobom bezbronnym korzystającym z obiektu bezpieczeństwo i każdy jest zobowiązany do jego przestrzegania. W zależności od rodzaju zaistniałej (niewłaściwej) sytuacji należy uruchomić adekwatne działania, zgodne z przyjętymi regułami podejmowania interwencji.

4.2. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka

- Zawsze, kiedy jest to możliwe, należy dokonywać identyfikacji dziecka i jego relacji z osobą dorosłą, z którą przebywa w obiekcie.

- W sytuacjach nietypowych i/lub podejrzanych, wskazujących na możliwe ryzyko krzywdzenia dziecka, identyfikacja jest obowiązkowo przeprowadzana przez pracownika recepcji.

- Aby dokonać identyfikacji dziecka i jego relacji w stosunku do osoby, z którą przebywa w obiekcie, należy podjąć działania wyjaśniające, które omówiono już wcześniej.

- W przypadku oporu ze strony osoby dorosłej co do okazania dokumentu dziecka i/lub wskazania relacji należy wyjaśnić, że procedura służy zapewnieniu dzieciom korzystającym z domu rekolekcyjnego bezpieczeństwa i została opracowana w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi działającymi w tym przedmiocie.

- Po wyjaśnieniu sprawy w sposób pozytywny należy podziękować za czas poświęcony na upewnienie się, że dziecko jest pod dobrą opieką i jeszcze raz podkreślić, że procedura ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom.

- W przypadku, gdy rozmowa nie rozwieje wątpliwości dotyczących podejrzania wobec dorosłego i jego intencji skrzywdzenia dziecka, należy dyskretnie powiadomić przełożonego i pracowników ochrony (o ile są w tym czasie na terenie obiektu). Aby nie wzbudzać podejrzeń, można np. powołać się na konieczność skorzystania ze sprzętów na tyłach recepcji, prosząc osobę dorosłą, aby poczekała wraz z dzieckiem w holu, restauracji lub innym miejscu.

- Od momentu, kiedy pojawiły się pierwsze wątpliwości, zarówno dziecko, jak i osoba dorosła powinni być pod stałą obserwacją personelu i nie powinni zostawać sami.

- Przełożony, który został powiadomiony o sytuacji, podejmuje decyzję o zawiadomieniu policji lub w razie wątpliwości przejmuje rozmowę z podejrzaną osobą dorosłą w celu uzyskania dalszych wyjaśnień.

- W przypadku, gdy rozmowa potwierdzi przekonanie o próbie lub popełnieniu przestępstwa na szkodę dziecka, przełożony zawiadamia o tym fakcie policję. Dalej stosuje się procedurę w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka.

- W przypadku, gdy świadkami nietypowych i/lub podejrzanych sytuacji są pracownicy innych działów domu rekolekcyjnego, np. serwis sprzątający, obsługa pokoi, pracownicy restauracji, ochrony, powinni oni o tym niezwłocznie zawiadomić przełożonego, który zadecyduje o podjęciu odpowiednich działań.

- W zależności od sytuacji i miejsca przełożony weryfikuje, na ile podejrzenie krzywdzenia dziecka jest zasadne. W tym celu dobiera odpowiednie środki prowadzące do wyjaśnienia sytuacji lub podejmuje decyzję o przeprowadzeniu interwencji i zawiadamia policję.

4.3. Procedura postępowania w przypadku okoliczności wskazujących na skrzywdzenie dziecka

- Mając uzasadnione podejrzenie, że dziecko przebywające w obiekcie jest krzywdzone, należy niezwłocznie zawiadomić policję, dzwoniąc pod numer 112 i opisując okoliczności zdarzenia. W zależności od dynamiki sytuacji i okoliczności telefon wykonuje osoba, która jest bezpośrednim świadkiem zdarzenia (pracownik/przełożony). Jeśli zawiadamiającym jest pracownik, jednocześnie o zdarzeniu informuje swojego przełożonego.

- Uzasadnione podejrzenie krzywdzenia dziecka występuje wtedy, gdy:

- dziecko ujawniło pracownikowi obiektu fakt krzywdzenia;
- pracownik zaobserwował krzywdzenie;
- dziecko ma na sobie ślady krzywdzenia (np. zadrapania, zasinienia), a zapytane odpowiada niespójnie i/lub chaotycznie i/lub popada w zakłopotanie bądź występują inne okoliczności mogące wskazywać na krzywdzenie, np. znalezienie materiałów pornograficznych z udziałem dzieci w pokoju osoby dorosłej.

- W tej sytuacji należy uniemożliwić dziecku oraz osobie podejrzewanej o krzywdzenie dziecka oddalenie się z obiektu.

- W uzasadnionych przypadkach można dokonać obywatelskiego zatrzymania osoby podejrzewanej. W takiej sytuacji, do czasu przybycia policji, należy w miarę możliwości trzymać tę osobę pod nadzorem dwóch pracowników w osobnym pomieszczeniu z dala od widoku innych gości.

- W każdym przypadku należy zadbać o bezpieczeństwo dziecka. Dziecko powinno przebywać pod opieką pracownika do czasu przyjazdu policji.

- W przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa powiązanego z kontaktem dziecka z materiałem biologicznym sprawcy (nasienie, ślina, naskórek), należy w miarę możliwości zabezpieczyć ślady przestępstwa do czasu przyjazdu policji.

- Po odebraniu dziecka przez policję należy zabezpieczyć materiał z monitoringu oraz inne istotne dowody (np. dokumenty) dotyczące zdarzenia i na wniosek służb przekazać ich kopię listem poleconym lub osobiście prokuratorowi lub policji.

- Po interwencji należy opisać zdarzenie w dzienniku zdarzeń lub innym dokumencie przeznaczonym do tego celu.

5. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym

W przypadku faktu ujawnienia krzywdy dziecka nie wystarczy jedynie zgłoszenie tego wydarzenia do odpowiednich służb. Należy objąć pomocą osobę pokrzywdzoną, jej rodzinę oraz innych świadków krzywdy, których to zdarzenie również głęboko dotyka. Jest to długofalowy proces, w który mogą być zaangażowane różne osoby ze środowiska dziecka (osoba zaufania, szkolny psycholog, pedagog, nauczyciele, którzy mają wiedzę o zdarzeniu). Często potrzebna jest również specjalistyczna pomoc zewnętrzna. W centrum wszystkich działań powinno być dobro dziecka. Zapewnienie opieki i wsparcia osobom skrzywdzonym leży po stronie organizatora wyjazdu. Jeśli dom rekolekcyjny jest organizatorem, wówczas zapewnienie takiego wsparcia leży po stronie pracowników obiektu. Jest ono doraźne i dotyczy momentu, od kiedy wydarzenie zostało

ujawnione i zgłoszone, do chwili interwencji policji i przekazania dziecka opiekunom. Należy również uwzględnić zapewnienie pomocy duszpasterskiej.

5.1. Pomoc osobie bezpośrednio skrzywdzonej

Ważne, by w tym momencie osoba towarzysząca osobie skrzywdzonej zwróciła przede wszystkim uwagę na: zmniejszenie lęku, budowanie poczucia bezpieczeństwa i zaufania poprzez objęcie jej opieką, okazanie troski, stworzenie przestrzeni do słuchania, odciążanie z poczucia winy, jeśli ono występuje; pozwolenie na odreagowanie trudnych emocji.

5.2. Pomoc osobom bliskim osoby skrzywdzonej

Ze strony placówki ważne jest przekazanie opiekunom osoby skrzywdzonej wszystkich znanych informacji o krzywdzie, jakiej doznało ich dziecko, a także poinformowanie o instytucjach, fundacjach lub osobach, które mogą udzielić profesjonalnego wsparcia, także wsparcia duchowego, jeśli zachodzi taka potrzeba.

5.3. Pomoc środowisku rówieśniczemu, w którym dokonała się krzywda (tzw. „ofiarom wtórnym”)

W przypadku tak poważnego zdarzenia, jakim jest krzywda dziecka, należy pamiętać o osobach, które były świadkami wydarzenia lub mają informacje na jego temat, na przykład o pozostałych uczestnikach grupy młodzieżowej czy innych gościach obiektu. Wsparcie dla świadków musi być okazywane z delikatnością i w sposób wyważony. Nie może w żaden sposób naruszać dobra skrzywdzonej osoby. Formą pomocy, którą należy zaproponować, jest wskazanie instytucji zewnętrznych oraz numerów telefonów zaufania, gdzie można uzyskać wsparcie. Placówka powinna w widocznym miejscu udostępnić spis miejsc, gdzie można uzyskać pomoc.

ZAŁĄCZNIK 1

ZASADY BEZPIECZNEJ RELACJI PRACOWNIK/WSPÓLPRACOWNIK – DZIECKO/OSOBA BEZBRONNA

- Kodeks dobrych praktyk jest narzędziem służącym eliminowaniu ryzyka krzywdzenia dzieci, a jego przestrzeganie pozwala zminimalizować ryzyko złego traktowania w relacjach z dziećmi. Celem kodeksu jest:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom powierzonym lub podległym jej placówkom i instytucjom oraz zatrudnianemu przez te jednostki personelowi;
- udzielenie rodzicom lub prawnym opiekunom dzieci moralnej pewności co do stosowania w praktyce najwyższych standardów bezpieczeństwa.

- Nietykalność cielesna dzieci oraz osób bezbronnych jest nienaruszalna. Niedozwolone jest stosowanie kar cielesnych i od tej zasady nie ma wyjątków. Niedopuszczalne są również wszelkie zachowania, które w naszej kulturze stanowią przekraczanie granic intymnych.

- Wszyscy mają prawo do bycia traktowanymi z jednakową troską.

- Nie może być ze strony kogokolwiek tolerancji wobec zachowań, które byłyby krzywdzeniem innych, niezależnie od źródła takiej krzywdy.

- Uprzywilejowanym miejscem spotkań z dziećmi, zwłaszcza w pojedynkę, są miejsca neutralne i łatwo dostępne. Jeżeli zaistnieje potrzeba takiego spotkania z duchownym lub inną osobą dorosłą, powinien on zatroszczyć się o jego transparentność.

- Zabrania się częstowania podopiecznych alkoholem, papierosami, środkami psychoaktywnymi oraz tolerowania ich używania. Również personel sprawujący opiekę nad dziećmi nie może być pod wpływem alkoholu lub innych środków psychoaktywnych.

- W pracy z dziećmi duchowni oraz świeccy powinni używać środków, języka i metod adekwatnych do wieku dzieci. Takie same zasady powinny obowiązywać w świecie wirtualnym. W żadnym wypadku nie wolno wykorzystywać materiałów zawierających przemoc oraz treści o charakterze seksualnym lub moralnie wątpliwych.

- Wszystkim przysługuje prawo do prywatności. W szczególności sposób prawo to winno być respektowane w takich miejscach jak przebieralnie, pływalnie, łazienki i toalety. W wymienionych wyżej miejscach nikt nie może ingerować w prywatność wychowanków. W żadnym wypadku nie wolno wykonywać im zdjęć ani nagrywać. Należy także zadbać o to, by zdjęć i filmów nie robili sobie nawzajem sami wychowankowie.

- Nikt nie może wyręczać dzieci lub osób bezbronnych ani pomagać im w czynnościach natury osobistej (toaleta, mycie się, przebieranie itp.), o ile są oni w stanie wykonać te czynności samodzielnie. Jeżeli sami, ze względu na wiek albo własne ograniczenia, nie są w stanie wykonać tych czynności samodzielnie, pomocy zawsze powinni udzielać świeccy, najlepiej tej samej płci.

- Jeżeli dobro dziecka wymaga indywidualnego spotkania z członkiem personelu, spotkanie to nie może odbywać się w warunkach odizolowanych. Informacja o czasie i miejscu spotkania winna być przekazana innym członkom personelu. W razie możliwości członek personelu przeprowadzający tego rodzaju spotkanie powinien zatroszczyć się o transparentność (przeszklone drzwi lub ściany pomieszczenia, obecność innych osób w bezpośrednim pobliżu, otwarte drzwi itp.).

- Zaleca się unikania składania wizyt w pokojach dzieci. Miejsca te nie są również właściwym środowiskiem do odbywania przez personel rozmów z dziećmi. Należy bezwzględnie unikać wysyłania lub zapraszania z jakiegokolwiek innego powodu dzieci do pomieszczeń prywatnych.

- Wszelkie podejrzenia dotyczące nieodpowiednich zachowań pracowników i współpracowników wobec dzieci są bezwzględnie wyjaśniane.

- Zachowania i gesty surowo zabronione:
  - niewłaściwe lub długie uściski;
  - całowanie w usta;
  - trzymanie na kolanach;
  - dotykanie pośladków, klatki piersiowej lub okolic narządów płciowych;
  - okazywanie uczuć w odizolowanych miejscach, takich jak sypialnie, garderoby, pomieszczenia przeznaczone wyłącznie dla personelu;
  - dotykanie kolan lub nóg;
  - łaskotanie;
  - każdy rodzaj masażu wykonywany przez osobę małoletnią osobie dorosłej;
  - każdy rodzaj masażu wykonywany przez osobę dorosłą osobie małoletniej;
  - jakakolwiek forma niechcianego uczucia;
  - komplementy związane z budową ciała lub rozwojem ciała.

ZAŁĄCZNIK 2

ZASADY KORZYSTANIA Z INTERNETU

- Domy rekolekcyjne są zobowiązane podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające. Mają też zapewnić warunki bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach – jeśli takie udostępniają. Niniejszy punkt nie dotyczy sytuacji, w których uczestnicy korzystają z Internetu poprzez własne urządzenia umożliwiające bezpośredni dostęp do sieci.

- Upoważniony do nadzoru opiekun ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu i nad tym czuwa.

- Okresowo należy sprawdzać, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści ustala się, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania. Opiekun lub inna upoważniona osoba w takiej sytuacji przeprowadza z dzieckiem rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.

- Niezależnie od wieku internauty niedozwolone jest korzystanie w Internecie z treści sprzecznych z zasadami prawa państwowego lub etyki i moralności chrześcijańskiej.

- Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy zostanie uzyskana informacja, że dziecko jest krzywdzone, należy podjąć wszelkie działania mające na względzie jego dobro.

ZAŁĄCZNIK 3
OŚWIADCZENIE O KRAJACH ZAMIESZKANIA W CIĄGU
OSTATNICH 20 LAT,
INNYCH NIŻ RZECZYPOSPOLITA POLSKA

OŚWIADCZENIE

W trybie art. 21 Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t.j. Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.)

Ja, niżej podpisany/a, oświadczam, że:

1. Posiadam obywatelstwo innego państwa niż Rzeczypospolita Polska: tak/nie*

2. Jeśli odpowiedź brzmi „tak”, to proszę wpisać państwo

.....
3. W ciągu ostatnich 20 lat zamieszkiwałem/nie zamieszkiwałem w innych państwach*

4. Proszę wpisać państwo/państwa:

.....
.....
5. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.

6. Do oświadczenia załączam informację z rejestru karnego tego/tych państw, gdyż państwo to nie przewiduje wydawania informacji do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi: tak/nie*.

7. Oświadczam, że prawo państwa .....
nie przewiduje sporządzenia informacji z rejestru karnego: tak/nie*.

8. Oświadczam, że w państwie .....
nie prowadzi się rejestru karnego: tak/nie*.

9. Oświadczam, że nie byłem prawomocnie skazany w państwie..... za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec mnie innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuściłem się takich czynów zabronionych, oraz nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez dzieci, lub z opieką nad nimi.

10. Oświadczam, że jestem świadomy, że składając ww. oświadczenia, podlegam odpowiedzialności karnej w trybie art. 233 Kodeksu karnego, to jest odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia**.

.....
miejsce, data

.....
imię i nazwisko
(czytelny podpis)

* niepotrzebne skreślić

** art. 233 k.k. [fałszywe zeznania]

§ 1. Kto, składając zeznanie mające służyć za dowód w postępowaniu sądowym lub w innym postępowaniu prowadzonym na podstawie ustawy, zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 1a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 zeznaje nieprawdę lub zataja prawdę z obawy przed odpowiedzialnością karną grożącą jemu samemu lub jego najbliższemu, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

§ 2. Warunkiem odpowiedzialności jest, aby przyjmujący zeznanie, działając w zakresie swoich uprawnień, uprzedził zeznającego

o odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznanie lub odebrał od niego przyrzeczenie.

§ 3. Nie podlega karze za czyn określony w § 1a, kto składa fałszywe zeznanie, nie wiedząc o prawie odmowy zeznania lub odpowiedzi na pytania.

§ 4. Kto, jako biegły, rzeczoznawca lub tłumacz, przedstawia fałszywą opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie mające służyć za dowód w postępowaniu określonym w § 1, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4a. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 4 działa nieumyślnie, narażając na istotną szkodę interes publiczny, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 5. Sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary, a nawet odstąpić od jej wymierzenia, jeżeli:

1) fałszywe zeznanie, opinia, ekspertyza lub tłumaczenie dotyczy okoliczności niemogących mieć wpływu na rozstrzygnięcie sprawy,

2) sprawca dobrowolnie sprostuje fałszywe zeznanie, opinię, ekspertyzę lub tłumaczenie, zanim nastąpi, chociażby nieprawomocne, rozstrzygnięcie sprawy.

§ 6. Przepisy § 1-3 oraz 5 stosuje się odpowiednio do osoby, która składa fałszywe oświadczenie, jeżeli przepis ustawy przewiduje możliwość odebrania oświadczenia pod rygorem odpowiedzialności karnej.

ZAŁĄCZNIK 4
OŚWIADCZENIE DOTYCZĄCE
NIEKARALNOŚCI ZA PRZESTĘPSTWA NA SZKODĘ DZIECI

OŚWIADCZENIE O NIEKARALNOŚCI

Ja,.....
(imię i nazwisko)

legitymujący(-a) się dowodem osobistym/paszportem o numerze ..... oświadczam, że nie byłem(-am) skazany(-a) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę dziecka i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Oświadczam, że jestem świadomy(-a) konsekwencji złożenia nieprawdziwego oświadczenia.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko
(czytelny podpis)

ZAŁĄCZNIK 5
OŚWIADCZENIE ORGANIZATORA REKOLEKCJI

OŚWIADCZENIE

Działając w imieniu organizatora rekolekcji dla dzieci, tj.

.....
.....

(wpisać pełną nazwę organizatora rekolekcji wraz z danymi adresowymi)

organizowanych w dniach od .....

do .....

w.....

.....
.....

(wpisać dane ośrodka, w którym odbywają się rekolekcje)

oświadczam, że organizator posiada wszelkie zgody i dokumenty wymagane przepisami prawa na wyjazd z osobami niepełnoletnimi, w tym w szczególności pisemnymi zgodami udzielonymi przez rodziców lub opiekunów prawnych małoletnich¹.

.....
miejsowość, data

.....
imię i nazwisko
(czytelny podpis)

---

¹ Podstawa prawna oświadczenia: Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. 2023 poz. 1304 z późn. zm.).

ZAŁĄCZNIK 6

WAŻNE KONTAKTY

Jeśli potrzebujesz pomocy lub rozmowy, chcesz chronić siebie, dziecko lub rodzinę.

Osoba/instytucja	Telefon	e-mail
Centrum Ochrony Dziecka	+48 785 032 106	pomoccod@ignatianum.edu.pl
Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę	800 100 100 116 111	telefon dla dorosłych zaniepokojonych sytuacją dziecka poniedziałek-piątek 12.00 – 15.00 telefon zaufania dla dzieci i młodzieży 24 h
Rzecznik Praw Dziecka	800 12 12 12 22 583 66 00	rpd@brpd.gov.pl
Policja	112	
Wydział Rodzinny i Nieletnich – Sąd Rejonowy w		
Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie		
Prokuratura Rejonowa w		

ZAŁĄCZNIK 7

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY DLA OSOBY UBIEGAJĄCEJ SIĘ O ZATRUDNIENIE

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY

1. Imię (imiona) i nazwisko.....
2. Data urodzenia .....
3. Dane kontaktowe .....

.....
(wskazane przez osobę ubiegającą się o zatrudnienie)

4. Wykształcenie (gdy jest ono niezbędne do wykonywania pracy określonego rodzaju lub na określonym stanowisku)

.....
(nazwa szkoły i rok jej ukończenia)

.....
(zawód, specjalność, stopień naukowy, tytuł zawodowy, tytuł naukowy)

5. Kwalifikacje zawodowe (gdy są one niezbędne do wykonywania pracy określonego rodzaju lub na określonym stanowisku)

.....
(kursy, studia podyplomowe lub inne formy uzupełnienia wiedzy lub umiejętności)

6. Przebieg dotychczasowego zatrudnienia (gdy jest ono niezbędne do wykonywania pracy określonego rodzaju lub na określonym stanowisku)

.....
.....
.....
(okresy zatrudnienia u kolejnych pracodawców oraz zajmowane stanowiska pracy)

7. Dodatkowe dane osobowe, jeżeli prawo lub obowiązek ich podania wynika z przepisów szczególnych

.....
.....

.....
miejsowość i data

.....
podpis osoby ubiegającej się
o zatrudnienie

ZAŁĄCZNIK 8

ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI W DOMU REKOLEKCYJNYM (WERSJA DLA DZIECI)

Nasz dom rekolekcyjny jest miejscem, gdzie staramy się zapewnić wszystkim gościom, a zwłaszcza dzieciom i osobom bezbronnym, bezpieczeństwo. Kierując się wartościami wpływającymi z Ewangelii oraz wymogami aktualnego prawa, troszczymy się o postawę szacunku i życzliwości wobec każdego człowieka.

Z zasadami bezpiecznych relacji „dziecko – dziecko” oraz „dorosły – dziecko” jest zapoznany cały personel naszego domu, aby mógł na każde niewłaściwe zachowanie lub jakąkolwiek przemoc umiejętnie i szybko reagować. Wszyscy pracownicy i goście przebywający w naszym domu i poza nim powinni przestrzegać opisanych zasad, zarówno w kontakcie bezpośrednim, jak i wirtualnym.

1. Równe traktowanie i szacunek dla każdej osoby:

- Traktuj innych tak, jak chcesz, aby Ciebie traktowano.
- Pamiętaj, że każda osoba jest kimś wyjątkowym i szczególnie obdarowanym przez Boga. Należy się jej szacunek i troska o jej dobro.
  - Jesteś zaproszony, by szanować innych, ale masz też prawo oczekiwać, że także inni uszanują Ciebie.
  - Bądź tolerancyjny – szanuj odmienny wygląd, przekonania i poglądy innych.
  - Zachowaj otwartość i życzliwość dla wszystkich osób, nawet jeśli nie należą do grona twoich przyjaciół. Nie wykluczaj nikogo ze wspólnych rozmów i działań.

2. Zasady komunikacji między rówieśnikami:
  -
  - Zachowuj życzliwość i szacunek wobec każdego rówieśnika.
  - Pamiętaj, że każdy ma prawo do wyrażania swojego zdania, myśli i przekonań, o ile nie naruszają one dobra innych osób.
  - Słuchaj innych, gdy mówią, nie przerywaj im, gdy się wypowiadają.
  - W rozmowie nie używaj słów raniących czy wulgarnych.
  - Pamiętaj, że grzeczność zawsze jest dobra i pomocna.
  - Pytaj o zgodę na każdy kontakt fizyczny (przytulenie, pogłaskanie, dotyk).
  -
3. Szacunek dla cudzej własności i prywatności:
  - Szanuj rzeczy osobiste innych osób.
  - Jeśli chcesz pożyczyć od kogoś jakąś rzecz, najpierw o to zapytaj. Nie zabieraj rzeczy innych bez ich wiedzy i zgody.
  - Każda osoba ma prawo do prywatności, nie przeglądaj prywatnych rzeczy innych bez ich aprobaty.
  - Nie rób zdjęć, nie nagrywaj ani nie rozpowszechniaj wizerunku innych osób bez informowania ich o tym.
  - Jeśli inna osoba potrzebuje chwili samotności, uszanuj to.
4. Zakaz stosowania przemocy w jakiegokolwiek formie:
  - Pamiętaj, że w każdej sytuacji i relacji, czy to z osobą dorosłą czy rówieśnikiem, masz prawo oczekiwać szacunku i nietykalności, nikt nie może Cię krzywdzić, czy przekraczać granic Twojej intymności.
  - Nie stwarzaj sytuacji, w których ktoś obok czułby się celowo pomijany, poniżany lub izolowany.
  - Nie stosuj przemocy fizycznej. Szturchanie, popychanie, kopanie czy siłowe przytrzymywanie drugiego nie są dobre.

- Szanuj intymność swoich rówieśników. Nigdy nie dotykaj ich w sposób, który może być uznany za zawstydzający lub niewłaściwy.

- Nikogo nie obmawiaj, nie ośmieszaj, nie zawstydzaj, nie upokarzaj, nie lekceważ i nie obrażaj.

- Nie zwracaj się w sposób wulgarny lub obraźliwy do innych.

- Pamiętaj, żarty są wtedy żartami, kiedy nikt z ich powodu nie cierpi. Jeśli tak jest, natychmiast zakończ taką formę zabawy.

- Nie narażaj siebie lub innych osób na sytuacje zagrażające życiu i zdrowiu.

5. Szacunek w kontaktach internetowych:

- Szanuj innych i traktuj ich tak, jak chcesz, by traktowali Ciebie – dotyczy to również Twojej aktywności w sieci. Po drugiej stronie ekranu jest drugi człowiek.

- Uważaj na to, co piszesz i publikujesz w Internecie. W świecie wirtualnym łatwo o wzajemną niechęć, a krzywdzić można też na odległość złym słowem lub obrazem.

- Nie udostępniaj kontaktów innych osób (telefonicznych, mailowych) bez ich zgody.

- Dbaj o dobry wizerunek w sieci i swój i innych – nie publikuj swoich danych oraz zdjęć i filmów ośmieszających innych. Szanuj ich prywatność.

- Nie stosuj obrażających i agresywnych komentarzy oraz reaguj, gdy zauważysz, że ktoś jest poniżany w Internecie. Nie przysyłaj dalej ośmieszających wiadomości. Zgłoś takie działania swoim wychowawcom lub opiekunom.

- Nie prowokuj innych do niepotrzebnych kłótni i sam lepiej ich unikaj, bo to nie jest dobry sposób na rozmowę.

- Nie wysyłaj wiadomości, podszywając się pod dane innych osób.

- Jeżeli zauważysz, że ktoś nie wylogował się ze swojego konta, nie wykorzystuj tej sytuacji do działań, które przyniosłyby mu szkodę, ale życzliwie poinformuj go o jego nieuwadze.

- Pamiętaj, że groźby, pomówienia, nawoływanie do nienawiści, prześladowanie, ośmieszanie w Internecie mogą być karalne. Twoje działania w sieci nigdy nie są anonimowe.

6. Sposoby pokojowego rozwiązywania konfliktów:

- W przypadku nieporozumień czy kłótni spróbuj zachować spokój. Powiedz otwarcie, co przeżywasz i co według Ciebie może być przyczyną trudności.

- Słuchaj tego, co mówi druga osoba, jakie są jej odczucia, czego ona oczekuje;

- Upewnij się, czy dobrze zrozumiałeś Twojego rozmówcę.

- Wspólnie wymyślcie rozwiązanie, które będzie dobre dla obu stron.

- Jeśli nie uda się Wam rozwiązać konfliktu, zawsze możesz poprosić o pomoc wychowawcę lub inną zaufaną osobę.

- Nie bądź obojętny, gdy komuś dzieje się krzywda, zawsze poinformuj o tym opiekuna grupy.

7. Gdzie i kiedy szukać pomocy?

W sytuacji gdy:

- W naszym domu lub poza nim doświadczasz przemocy ze strony osoby dorosłej lub rówieśnika.

- Gdy czujesz, że ktoś przekracza granice Twojej intymności lub coś na Tobie wymusza, choć Ty tego nie chcesz.

- Jesteś świadkiem, że ktoś inny jest krzywdzony.

- Widzisz lub odczuwasz, że dzieje się coś niepokojącego i zagrażającego.

- Przeżywasz trudne chwile.

Nie zostawaj z tym sam/a. Możesz znaleźć wsparcie. Blisko Ciebie są osoby, które będą umiały Ci pomóc.

Osoby, do których zawsze możesz się zwrócić o pomoc:

- W naszym domu jest wyznaczona zaufana osoba, do której zawsze można się zgłosić, gdy Tobie lub komuś innemu dzieje się jakaś krzywda lub czujesz się zagrożony – zadzwoń: (imię, nazwisko i nr telefonu osoby zaufanej):

.....

- Pamiętaj, że Twój wychowawca lub opiekun grupy jest do Twojej dyspozycji.

- Każdy pracownik naszego domu rekolekcyjnego wie, jak zareagować, by Ci pomóc.

Możesz też szukać wsparcia poza naszym domem. Ważne telefony i miejsca, gdzie możesz znaleźć pomoc:

800-12-12-12 – całodobowy Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka;

116-111 – całodobowy telefon zaufania dla dzieci i młodzieży prowadzony przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę;

112 – numer alarmowy w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia.

Lokalne .....